

26. DERS: HABER ÇEŞİTLERİ

(أنواع الخبر)

İsim cümlesinde mübtedâ ve haber farklı şekillerde gelebilir. Önceki derste mübtedâ çeşitleri verildi. Burada ise haber çeşitleri ele alınacaktır.

Haber :

a- Müfred olur¹ :

المَدْرِّسُ مُقِيمٌ في هذا البيت. Öğretmen bu evde oturuyor.

b- Cümle olur:

المَدْرِّسُ عَلِمُهُ كثِيرٌ. (جملة اسمية) Öğretmenin bilgisi çoktur.

المَدْرِّسُ يُقِيمُ في هذا البيت. (جملة فعلية) Öğretmen bu evde oturuyor.

c- Şibih cümle (zarf /car-mecrur) olur:

المَدْرِّسُ في البيت. Öğretmen evdedir.

ALIŞTIRMALAR

1- Aşağıdaki cümlelerde bulunan haber ve çeşitlerini tespit ediniz.

2- الطَّائِرَةُ صَوْتُهَا مَرْتَفِعٌ.	1- الْبُرْتُقَالُ لَذِيدٌ.
4- الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ مِنَ الْمُؤْمِنِ الْضَّعِيفِ.	3- الْخُلُفَاءُ الرَّاشِدُونَ نَشَرُوا إِلِّيَّاسَمَ.
6- الْمَدِينَةُ شَوَارِعُهَا وَاسِعَةٌ.	5- الْمُؤْمِنُ يَسْتَعِينُ بِاللَّهِ فِي وَقْتِ الشَّدَّةِ.
8- الْمَدِينَةُ حُكَّامُهَا عَادِلُونَ.	7- الزَّكَاةُ مِنْ أَرْكَانِ إِلِّيَّاسَمَ.

¹ Burada müfredden kasıt; tesniye veya cemînin zitti değil, cümlenin zitti (yani cümle olmayan)dır.

الأَسْتَاذُ مُقِيمٌ في هذا البيت. Hoca bu evde oturuyor. (haber-müfred)

الأَسْتَاذُ يُقِيمُ في هذا البيت. Hoca bu evde oturuyor. (haber-cümle)

2- Aşağıdaki cümlelerde fiil cümlesi olarak gelen haberleri müfred habere dönüştürünüz.

- الشَّابُ مُسْرِعٌ فِي سِيرِهِ.

مثال : الشَّابُ يُسْرِعُ فِي سِيرِهِ.

- الطُّلَابُ جَالِسُونَ فِي الْفَصْلِ.

مثال : الطُّلَابُ يَجِلسُونَ فِي الْفَصْلِ.

.....-

1- الصَّبَرُ يَنْفَعُ الصَّابِرِينَ.

.....-

2- اللَّهُ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا.

.....-

3- الشَّمْسُ تُشْرِقُ فِي الصَّبَاحِ.

.....-

4- الْمُؤْمِنُونَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ.

.....-

5- الْأَطْبَاءُ يَقْفُونَ أَمَامَ الْمَرَضَى.

.....-

6- الْأَطْفَالُ يَلْعَبُونَ فِي الْحَدِيقَةِ.

3- Aşağıdaki cümlelerde isim cümlesi olarak gelen haberleri müfred habere dönüştürünüz.

- الْغُرْفَةُ مَفْتُوحَةُ النَّوَافِذِ.

مثال : الغرفة نوافذها مفتوحة.

- الْمَاءُ كَثِيرُ الْفَوَائِدِ.

مثال : الماء فوائد كثيرة.

.....-

1- عَائِشَةُ ثُوْبَاهَا طَوِيلٌ.

.....-

2- الرَّزْرَةُ رَائِحَتُهَا طَيِّبَةٌ.

.....-

3- فَاطِمَةُ أَخْلَاقُهَا كَرِيمَةٌ.

.....-

4- الْمَؤَذِّنُ صَوْتُهُ مُرْتَفَعٌ.

.....-

5- الْجَامِعَةُ أَنْوَهُهَا كَبِيرٌ.

.....-

6- الْكَاتِبُ أَسْلُوبُهُ وَاضِعٌ.

.....-

7- السِّيَارَةُ سُرْعَتُهَا عَالِيَّةٌ.

.....-

8- الْفَنْدُقُ عَرْفُهُ وَاسِعَةٌ.

4- Aşağıdaki cümlelerde bulunan müfred haberleri fiil cümlesine dönüştürünüz.

- الطَّالِبُ يَجْتَهِدُ فِي دُرُوسِهِ. (خبره جملة فعلية)

مثال: الطَّالِبُ مُجْتَهِدٌ فِي دروسه.

1- الْمُؤْمِنُ مُتَوَكِّلٌ عَلَى اللَّهِ.

2- الْسَّفِينَةُ وَاقِفَةٌ فِي الْمِينَاءِ.

3- الْأَطْبَاءُ مُتَوَجِّهُونَ إِلَى الْمُسْتَشْفَىِ.

4- الْجَنُودُ عَائِدُونَ مِنْ أَرْضِ الْمَعرَكَةِ.

5- الْحَرَارَةُ شَدِيدَةٌ فِي الصَّيفِ.

6- الْأَزْهَارُ مَفْتَحَةٌ فِي الرَّبِيعِ.

5- Aşağıdaki cümlelerde bulunan müfred haberleri isim cümlesine dönüştürünüz.

- الشَّجَرَةُ أَغْصَانُهَا كَثِيرَةٌ. (خبره جملة اسمية)

مثال: الشَّجَرَةُ كَثِيرَةُ الْأَغْصَانِ.

1- الْبَرْ تَقَالُ لِذِيذِ الطَّعْمِ.

2- الْبُحَرَةُ قَلِيلَةُ الْمَاءِ.

3- الشَّوْبُ رَخِيصُ الشَّمَنِ.

4- الْعِلْمُ كَثِيرُ النَّفْعِ.

5- الْأَمْ كَبِيرَةُ الْحَقُوقِ.

6- الشَّجَرَةُ طَوِيلَةُ الْفُرُوعِ.

أَنْوَاعُ الْخَبَرِ

شِبَهُ جُمْلَةٍ

جُمْلَةٌ

مُفْرَدٌ

الْمَهْنَدِسُ مَاهِرٌ

الْمَهْنَدِسَانِ مَاهِرَانِ

الْمَهْنَدِسُونَ مَاهِرُونَ

الْمَهْنَدِسَاتُ مَاهِرَاتُ

جَارٌ وَمَجْرُورٌ

الْمَهْنَدِسُ

فِي الشَّرِكَةِ

ظَرْفٌ

الْمَهْنَدِسُ

أَمَامَ الْبَيْتِ

فِعْلِيَّةٌ

الْمَهْنَدِسُ

يُحِبُّ عَمَلَهُ

إِسْمِيَّةٌ

الْمَهْنَدِسُ

بَيْتُهُ وَاسِعٌ